

Datum 4 december 2025

Toelichting op de wijzigingsvoorstellen van de statuten

Beste leden,

Het bestuur stelt voor om de statuten van onze vereniging aan te passen. Hieronder leggen we uit wat er verandert en waarom deze aanpassingen nodig zijn.

Waarom deze wijzigingen?

De aanpassingen zorgen voor:

- meer transparantie en duidelijkheid in de organisatie;
- betere inrichting van bestuur en toezicht, zoals wordt gevraagd van gesubsidieerde instellingen en goede doelen;
- moderne regels die passen bij deze tijd, zoals digitale besluitvorming en heldere verhoudingen tussen bestuur, toezicht en leden.

Het bestuur heeft zich bij het opstellen van de statutenwijziging laten bijstaan door Wouter Voshol van VIA Governance. Hij is bekend met de natuur- en milieufederaties in het hele land en de samenwerking in de koepelorganisatie. Tijdens de algemene ledenvergadering kunt u aan het bestuur en aan de adviseur vragen stellen en stemmen over het voorstel.

Inleiding

- 1 De Zeeuwse milieufederatie heeft een CBF-erkenning. De CBF-erkenning is het keurmerk voor goede doelen in Nederland. Het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) houdt toezicht op een professionele sector van goede doelen in Nederland. Alle goede doelen met een CBF-erkenning verplichten zich om bij te dragen aan een betere wereld, zorgvuldig om te gaan met het ontvangen geld, verantwoording af te leggen en zich onafhankelijk te laten controleren.
- 2 Aan de CBF-erkenning is een set met regels verbonden. Een scheiding tussen bestuur en toezicht en het voldoen aan wet- en regelgeving zijn daar onderdeel van. Een belangrijk deel van de regels komt tot uiting in het gedrag van de medewerkers en in de projecten, maar sommige moeten ook in formele regels zoals de statuten en de reglementen verwerkt worden. In de huidige structuur van de vereniging zijn de scheiding tussen bestuur en toezicht en enkele aspecten uit de Wet bestuur en toezicht rechtspersonen (nog) niet geregeld.

Algemene toelichting – waarom is deze wijziging nodig

- 3 ZMf heeft een CBF-keurmerk. Het CBF-keurmerk is het officiële kwaliteitskeurmerk voor goede doelen in Nederland, uitgegeven door het CBF. Organisaties met dit keurmerk voldoen aan

strenge eisen op het gebied van transparantie, besteding van middelen, governance en verantwoording. Voor donateurs en partners biedt het keurmerk de zekerheid dat een goed doel zorgvuldig en betrouwbaar met geld en middelen omgaat, en daadwerkelijk bijdraagt aan het realiseren van de maatschappelijke doelstelling. Het keurmerk vergroot daarmee zowel het vertrouwen van het publiek als de maatschappelijke legitimiteit van de organisatie.

- 4 Het CBF heeft een Erkenningsregeling opgesteld. Die Erkenningsregeling bevat de criteria waaraan ZMf moet voldoen. Eén van die criteria is het aanbrengen van een zichtbare en functionerende scheiding tussen bestuur en toezicht. Met een scheiding tussen bestuur en toezicht kan in de governance-inrichting worden voorkomen dat macht en beslissingsbevoegdheid te veel clustert op één plek of bij één of enkele personen in de organisatie.
- 5 De wijzigingen van het bestuursmodel (met het instellen van een raad van toezicht) vloeien voort uit de criteria die het CBF hanteert.
- 6 De voorgestelde wijzigingen zijn er daarnaast op gericht de statuten van de vereniging te moderniseren, te verduidelijken en beter aan te laten sluiten bij actuele wet- en regelgeving, de praktijk van de vereniging en de eisen van goed bestuur. De kern van de wijzigingen ligt in:
 - a. verduidelijking van het doel en de middelen van de vereniging;
 - b. uitbreiding en aanscherping van de bepalingen rond lidmaatschap;
 - c. invoering van een raad van toezicht naast de ledenvergadering en het bestuur;
 - d. verduidelijking van de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de verschillende organen;
 - e. actualisering van bepalingen rond besluitvorming, (digitale) vergaderingen en vertegenwoordiging;
 - f. modernisering van bepalingen inzake contributie, informatievoorziening, ontbinding en vereffening.

Wijziging in het bestuursmodel – scheiding van bestuur en toezicht

- 7 Bij de inrichting van bestuur en toezicht in een vereniging kan gekozen worden voor een one-tier board of een two-tier board.
- 8 In een one-tier board zitten zowel uitvoerende bestuurders (die zich bezighouden met de dagelijkse leiding) als niet-uitvoerende bestuurders (die toezicht houden). Bestuur en toezicht zijn dus verenigd in één orgaan. Dit kan leiden tot korte lijnen, maar kent ook het risico dat de rollen door elkaar lopen en onafhankelijk toezicht minder sterk is.
- 9 In een two-tier board is er een duidelijke scheiding tussen het bestuur (dat besluiten neemt en uitvoert) en de raad van toezicht (die controleert en adviseert). Dit model biedt meer waarborgen voor onafhankelijk toezicht en een heldere taakverdeling, maar kent meer formele scheiding en overlegstructuren.
- 10 Een one-tier board (waarin bestuur en toezicht in één orgaan zijn verenigd) is in een vereniging met een bestuur dat bestaat uit vrijwilligers doorgaans niet wenselijk. Vrijwilligers vervullen hun rol meestal vanuit intrinsieke motivatie en betrokkenheid bij de doelstelling, niet vanuit een professionele governance-positie. Dit vergroot het risico dat bestuursdaden worden verricht zonder voldoende afweging van de juridische en financiële consequenties, met mogelijke persoonlijke aansprakelijkheid tot gevolg. Daarnaast ontbreekt bij een one-tier model een duidelijke scheiding tussen bestuur en toezicht: dezelfde personen zijn verantwoordelijk voor zowel het uitvoeren als het controleren van beleid. Dit vermindert de waarborg van onafhankelijk toezicht en kan de kwaliteit van het bestuur onder druk zetten. Voor verenigingen met vrijwillige bestuurders biedt een duidelijk onderscheid tussen bestuur en raad van toezicht (two-tier model) daarom meer veiligheid, transparantie en evenwicht.

Doelstelling (artikel 2)

- 11 Het doel van de vereniging is in ruimere bewoording omschreven, met de nadruk op het belang van het gehele ecosysteem, incl. de mens. Dit sluit beter aan bij de hedendaagse benadering van duurzaamheid en brede welvaart.
- 12 Deze wijziging was reeds voorzien in de wijzigingsvoorstellen uit maart 2025.

Organen van de vereniging (artikel 3)

- 13 Dit nieuwe artikel beschrijft welke bestuursorganen de vereniging kent. Naast de ledenvergadering en het bestuur is een raad van toezicht geïntroduceerd. Daarmee wordt de governancestructuur versterkt en wordt beter geborgd dat er onafhankelijk toezicht is op beleid en uitvoering.

Lidmaatschap (artikelen 5 tot en met 7)

- 14 In de wijzigingsvoorstellen uit maart 2025 zijn de aanscherpingen ten aanzien van de soorten lidmaatschappen van de vereniging overgenomen.
- 15 De bepalingen ten aanzien van de toelating, schorsing en ontzetting uit het lidmaatschap van aspirant-leden zijn gelijkgesteld aan die voor de andere leden. De procedure is daarmee verduidelijkt en voorzien van beroepsmogelijkheden bij de ledenvergadering.
- 16 De bepalingen over de ereleden zijn gecentraliseerd.

Ledenvergadering (artikel 8 tot en met 12)

- 17 In artikel 8 lid 2 is opgenomen wie tijdens de ledenvergadering het woord kunnen voeren. Daarin is opgenomen dat alleen leden het woord kunnen voeren en stemrecht kunnen uitoefenen. Daarin kan worden gelezen dat het de onbepaalde indeling van leden betreft, dus zowel leden, jeugdeden, ereleden en aspirant-leden. Deze bepaling is vervolgens strijdig met het meer specifiek bepaalde in artikel 10 lid 1 waarin het spreek- en stemrecht is beperkt.
- 18 Het heeft de voorkeur om het bepaalde in artikel 8 lid 2 te schrappen.
- 19 Daarnaast is het advies om in artikel 10 lid 2 jeugdeden gelijk te stellen aan aspirant-leden. Daardoor hebben ook jeugdeden de mogelijkheid om in de ledenvergadering het woord te voeren. Dit bevordert de ledenbetrokkenheid en inclusie in de vereniging.
- 20 In artikel 8 lid 3 is – conform de vigerende statuten – opgenomen dat het plaatsen van een oproep voor de ledenvergadering in het ‘orgaan van de vereniging’ (het periodieke magazine of de nieuwsbrief) geldt als schriftelijke oproeping. In de daaropvolgende volzin is het ook mogelijk gemaakt om per e-mail een uitnodiging te versturen.
- 21 In artikel 11 (en later ook in artikel 21) wordt gesproken over een ‘volstreekte meerderheid’. Daarmee wordt bedoeld dat meer dan de helft (> 50%) van het aantal geldig uitgebrachte stemmen voor het voorstel heeft gestemd. In artikel 12 wordt gesproken over een ‘gewone meerderheid’. Hiermee wordt bedoeld dat er meer voor gestemd hebben dan dat er tegen een voorstel gestemd hebben. Blanco stemmen of ongeldige stemmen tellen hier niet in mee.

Bestuur (artikel 13 tot en met 17)

- 22 De bepalingen ten aanzien van het bestuur van de vereniging zijn ingrijpend gewijzigd.
- 23 Met een dualistisch bestuursmodel en de aanstelling van een directeur-bestuurder komt de huidige bestuursinrichting te vervallen.
- 24 Ondanks het – bij de omvang van de vereniging passende – voornemen om te komen tot aanstelling van één lid van het bestuur (de directeur-bestuurder) behoudt de ledenvergadering de mogelijkheid om meerdere leden van het bestuur aan te stellen. Deze

bevoegdheid wordt geadviseerd om in de toekomst ook maatwerk mogelijk te blijven maken in de samenstelling van het bestuur van de vereniging.

- 25 Voor de leesbaarheid is in de bepalingen gekozen voor de term 'bestuur', in plaats van directeur-bestuurder of bestuurder(s).
- 26 De benoemingsbevoegdheid van de leden van het bestuur blijft bij de ledenvergadering. De raad van toezicht voert de uitvoerende werkgeverstaken voor de ledenvergadering uit en draagt zorg voor een voordracht voor benoeming.
- 27 In de wijzigingsvoorstellen is de selectieprocedure voor leden van het bestuur opgenomen, naast ook een duidelijke beschrijving van de omgang met nevenfuncties.
- 28 De taken van het bestuur, de werkwijze en besluitvorming en de situaties van tegenstrijdig belang met een escalatie naar de raad van toezicht, zijn verwerkt in de wijzigingsvoorstellen. Hiermee wordt voldaan aan de bepalingen in de Wet bestuur en toezicht rechtspersonen.
- 29 De informatieverstrekking aan de raad van toezicht is verplicht gesteld en wordt uitgewerkt in een informatieprotocol.

Raad van Toezicht (artikelen 18 tot en met 21)

- 30 Met de striktere scheiding van bestuur en toezicht wordt een raad van toezicht ingesteld.
- 31 De raad van toezicht bestaat uit vier tot zes leden en wordt samengesteld met onafhankelijke leden en leden die ook lid zijn van de vereniging. Ter borging van de onafhankelijke positie van de raad van toezicht is de meerderheid van de leden statutair geen lid van de vereniging.
- 32 Daarnaast is de onafhankelijkheid van de individuele toezichthouders geborgd door de scherpe verwoording van de onverenigbaarheid, zoals familie- of zakelijke relaties.
- 33 Ook voor de leden van de raad van toezicht is de ledenvergadering het benoemende orgaan in de vereniging.
- 34 De werkwijze ten aanzien van de besluitvorming in de raad van toezicht en bij tegenstrijdig belang van leden van de raad van toezicht zijn opgenomen in de wijzigingsvoorstellen. Deze voorstellen voldoen aan de bepalingen in de Wet bestuur en toezicht rechtspersonen.

Statutenwijziging, fusie, splitsing en ontbinding en vereffening (artikel 26 en 27)

- 35 De procedure voor de voorbereiding en besluitvorming ten aanzien van statutenwijziging is gemoderniseerd met de mogelijkheid voor elektronische terinzagelegging van de Akte van Statutenwijziging door toezending per e-mail aan de leden.
- 36 In het licht van de anbi-richtlijnen die de Belastingdienst heeft opgesteld is de bepaling over de toekenning van het batig saldo bij ontbinding van vereniging aangescherpt.

Wat betekent dit voor de huidige leden van het bestuur

- 37 Als de voorgestelde wijzigingen worden verwerkt, dan eindigt op de dag dat de statutenwijziging bij de notaris passeert de inzet van alle bestuursleden.
- 38 Een deel van de bestuursleden (vier tot zes) kunnen benoemd worden als lid van de raad van toezicht en zo in een andere rol zich blijven inzetten voor ZMf.
